

EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi

- en del av **den gröna given**

Viktor Botvidsson, praktikant vårterminen
2020, Region Värmlands Brysselkontor.

Innehåll

1. Bakgrund.
2. En policyram för hållbara produkter.
3. Sektorer i centrum för cirkulär ekonomi.
4. Mindre avfall, mer värde.
5. En cirkulär ekonomi som fungerar för människor, regioner och städer.
6. Sammanfattning.

”Denna handlingsplan för den cirkulära ekonomin innehåller en framtidsinriktad agenda för att skapa ett renare och mer konkurrenskraftigt Europa i samarbete med de ekonomiska aktörerna, konsumenterna, allmänheten och det civila samhällets organisationer.”

EU-kommissionen

1. Bakgrund

- Vid 2050 beräknas världens konsumtion ha ökat till att motsvara tre jordklot.
- Den globala förbrukningen av biomassa, fossila bränslen, metaller och mineraler beräknas fördubblas under de kommande 40 åren – och där andelen avfall kommer öka med 70 %.
- Hälften av växthusutsläppen och 90 % av förlusterna av biologisk mångfald beror på utvinning och bearbetning av resurser.

Källa: EU-kommissionen

Handlingsplanen för cirkulär ekonomi

- En av hörnstenarna i EU:s "gröna giv" och målet om ett klimatneutralt EU vid år 2050.
- Ska möjliggöra en mer hållbar produktion genom åtgärder som omfattar produkters hela livscykler.
- Övergripande mål: att frikoppla resursanvändning och ekonomisk tillväxt.
- Hållbara produkter, tjänster och affärsmodeller ska bli norm samtidigt som konsumtionsmönstren inte genererar något avfall.

Mål och intentioner

- Påskynda en tillväxtmodell som ger mer tillbaka till planeten än vad den tar – användningen av resurser ska hållas inom planetens gränser.
- Minska konsumtionsavtrycket - EU:s cirkulära materialanvändning ska fördubblas under det kommande decenniet.
- Samarbeta med näringslivet för att skapa en ram för hållbara produkter och tjänster.
- Stärka EU:s industriella bas och ett ökat företagande genom mer fokus på bioekonomi – nya tjänster och produkter.

”För att anpassa produkterna till en klimatneutral, resurseffektiv och cirkulär ekonomi, minska avfallet och säkerställa att de mest hållbara produkternas prestanda successivt blir normen, kommer kommissionen att lägga fram ett lagstiftningsinitiativ om en politik för hållbara produkter.”

EU-kommissionen

2. En policyram för hållbara produkter

1. Hållbar produktdesign.
2. Ökat inflytande för konsumenter och offentliga köpare.
3. Cirkularitet i produktionsprocesser.

Hållbar produktdesign

Via lagstiftning vill EU-kommissionen:

- Förbättra produkternas hållbarhet, återanvändbarhet, uppgraderbarhet och reparerbarhet.
- Öka innehållet av återvunnet material i produkter, samtidigt som prestanda och säkerhet garanteras.
- Begränsa engångsprodukter och motverka planerat åldrande.
- Stimulera modeller där producenterna behåller äganderätten till produkten eller ansvaret för dess prestanda under hela produktens livscykel.
- Införa hållbarhetskrav för produkter som släpps ut på EU-marknaden genom samarbete med myndigheter och offentliga aktörer.

Konsumenter och offentliga köpare

- Konsumenter ska kunna göra hållbara val enklare – försäljningsstället ska informera om livslängd, reparationsmöjligheter, reservdelar och reparationsmanualer.
- Rätt till reparation – en ny materiell rättighet för konsumenter.
- Företag ska kunna styrka sina miljöpåståenden.
- Minimikriterier och mål på produkter som underlättar för miljöanpassad och hållbar offentlig upphandling.

Cirkulära produktions- processer

- Åtgärder som främjar symbios och utbyten inom näringsliv och industri – samverkansplattformar.
- Främja teknik som underlättar för spårning och kartläggning av resurser.
- Stödja en hållbar och cirkulär och biobaserad sektor genom en ny bioekonomisk handlingsplan.
- Främja ett cirkulärt arbete i och mellan branscher baserat på utbildning och rådgivning som finns inom ramen för bland annat klustersamarbeten.

”Många produkter går sönder alltför snabbt, kan inte återanvändas, repareras eller återanvändas, eller kan bara användas en gång. Det finns en enorm potential som kan utnyttjas både av företag och konsumenter. Genom dagens plan inleder vi åtgärder för att ändra det sätt som produkter framställs och ge konsumenter möjlighet att göra hållbara val för sin egen skull och för miljöns skull.”

Frans Timmermans, EU-kommissionens vice ordförande

3. Sektorer i centrum för cirkulär ekonomi

- Elektronik och IT.
- Batterier och fordon.
- Förpackningar.
- Plast.
- Textilier.
- Byggnader och byggindustri.
- Livsmedel.

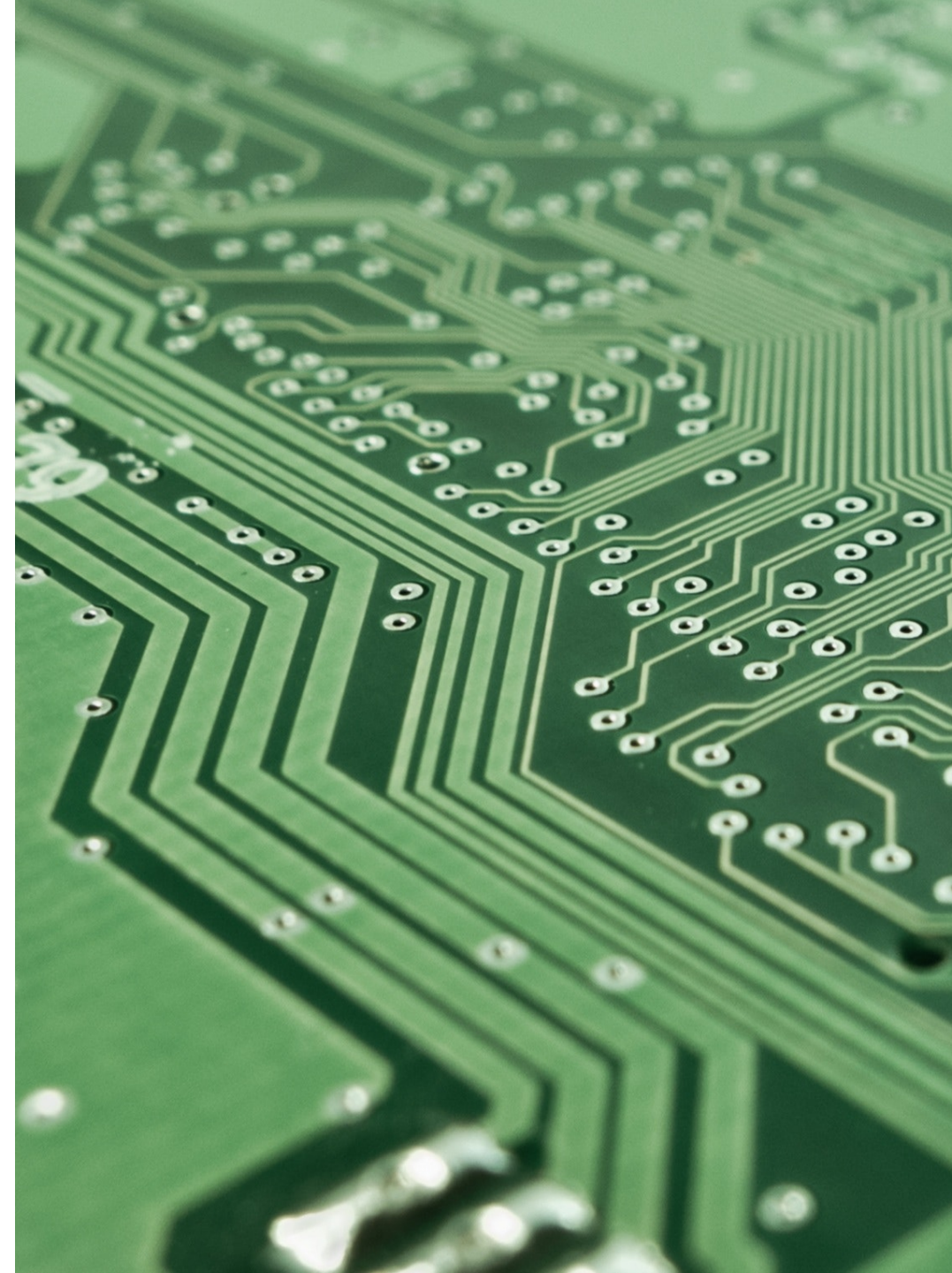
→ **Samtliga berörs av policyramen för hållbara produkter, se bild 7-11.**

Elektronik och IT

- Lagstiftningsåtgärder där elektronik designas för att vara energieffektiv, hållbar och möjlig att reparera, uppgradera, underhålla, återanvända samt materialåtervinna.
- Åtgärder för att förbättra insamlingen och behandlingen av elavfall, bland annat genom att undersöka alternativ när det gäller ett EU-omfattande system för att lämna eller sälja tillbaka gamla mobiltelefoner, datorplattor och laddare.
- En tyngdpunkt på elektronik och IT som en prioriterad sektor för genomförandet av "rätten till reparation" – ny rätt att uppdatera föråldrad programvara.

Fordon och batterier

- Regler för innehåll av återvunnet material och åtgärder för att förbättra insamlings- och materialåtervinningsgraden för alla batterier, säkerställa återvinning av värdefulla material samt tillhandahålla vägledning för konsumenterna.
- Åtgärder för att ta itu med frågan om icke-laddningsbara batterier för att gradvis fasa ut användningen av sådana batterier där det finns alternativ.
- Hållbarhets- och transparenskrav för batterier för att ta hänsyn exempelvis till batteritillverkningens koldioxidavtryck, etisk anskaffning av råvaror och försörjningstrygghet, samt underlätta återanvändning, ändrad användning och materialåtervinning.

Förpackningar

- Minska (över)emballering och förpackningsavfall, bland annat genom att sätta upp mål och vidta andra åtgärder för förebyggande av avfall.
- Driva på för design av förpackningar som tar hänsyn till återanvändning och materialåtervinning– i förmån för mer hållbara material.
- Åtgärder som motverkar tveksamma material i förpackningar.

Plast

- Kommissionen kommer att föreslå tvingande krav på innehåll av återvunnet material i kombination med åtgärder för att minska avfallet för viktiga produkter i plast, såsom förpackningar, byggnadsmaterial och fordon.
- Utarbeta märkning, standardisering, certifiering och lagstiftningsåtgärder när det gäller oavsiktliga utsläpp av mikroplast.
- Märkning av produkter såsom tobak, dryckesbehållare och våtservetter samt åtgärder för att säkerställa införandet av korkar som är fästa vid flaskan för att förebygga nedskräpning.

"Eftersom förbrukningen av plast väntas fördubblas under de kommande 20 åren kommer kommissionen att vidta ytterligare riktade åtgärder för att hantera de hållbarhetsutmaningar som detta allmänt förekommande material medför ."

EU-kommissionen

Textilier

- Främjande av sortering, återanvändning och materialåtervinning av textilier, bland annat genom innovation, ändringar i produktion samt lagstiftningsåtgärder - t.ex. utökat producentansvar.
- Säkerställa att textilprodukter är anpassade för en cirkulär affärsmodell - där användningen av returråvaror är central.
- Åtgärder som motverkar förekomsten av farliga kemikalier i textilier.
- Hitta former där återanvända textilier blir en verklig affärsidé för företag, och där det blir enklare för konsumenter att "välja rätt".

Byggnader och byggnationer

- EU-kommissionen att lansera en ny övergripande strategi för en hållbart byggd miljö.
- Översyn av byggprodukters hållbarhetsprestanda.
- Främjande av åtgärder för att förbättra byggda tillgångars hållbarhet och anpassningsbarhet i linje med principerna för en cirkulär ekonomi, bland annat genom nya digitala "loggböcker" för byggnader.

Livsmedel, vatten och näringsämnen

- Nya mål för minskat matavfall – harmonisering med EU:s jord till bord-strategi.
- Lagstiftningsinitiativ för återanvändning - förpackningar och bordsartiklar för engångsbruk inom livsmedelssektorn bör ersättas med återanvändbara produkter.
- Kommissionen kommer att främja vattenåteranvändning och vatteneffektivitet, både inom jordbruk och industri.
- Översyn av direktiven om rening av avloppsvatten och avloppsslam samt göra en bedömning av naturliga metoder för avlägsnande av näringsämnen.

”Trots insatser på både EU-nivå och ute i medlemsstaterna minskar inte mängden genererat avfall. Den årliga avfallsgenereringen från all ekonomisk aktivitet i EU uppgår till 2,5 miljarder ton eller 5 ton per person och år, och varje medborgare producerar i genomsnitt nästan ett halvt ton kommunalt avfall per år. Det kommer att krävas avsevärda insatser i hela värdekedjan och i alla hushåll för att frikoppla avfallsgenereringen från den ekonomiska tillväxten.”

EU-kommissionen

4. Mindre avfall - mer värde

En förstärkt avfallspolitik som minskar mängden avfall samtidigt som cirkulära affärsmodeller främjas.

En giftfri och förbättrad miljö – för alla.

Skapa en väl fungerande EU-marknad för returråvaror.

En hållbar hantering av avfallsexporten från EU – vara ett gott exempel i omvärlden.

”Mellan 2012 och 2018 ökade antalet arbetstillfällen med koppling till den cirkulära ekonomin i EU med 5 %, upp till cirka 4 miljoner. Den cirkulära ekonomin förväntas ha en positiv nettoeffekt på skapandet av arbetstillfällen, under förutsättning att arbetstagarna förvärvar de färdigheter som krävs för den gröna omställningen.”

EU-kommissionen

5. En **cirkulär** ekonomi som fungerar för människor, regioner och städer

- Åtgärder som främjar kompetensutveckling och nya arbetstillfällen inom den cirkulära ekonomin.
- Satsningar på utbildning, upplärning och livslångt lärande.
- Sammanhållningspolitiken och EU-medlen ska kunna användas för att stimulera just utbildningsinsatser och grön innovation.
- Plattformar för samverkan mellan regioner, städer och aktörer med anknytning till den cirkulära ekonomin – möjligheter till samordning av investeringar.

6. Sammanfattning

- Handlingsplanen för cirkulär ekonomi är en central del av implementeringen av 'den gröna given' och förverkligandet av ett klimatneutralt EU vid år 2050.
- Konsumenter och offentliga köpare får utökade rättigheter och möjligheter för att konsumera hållbart.
- Produkter ska i högre utsträckning bestå av sekundära material – en del av ett nytt avfallspolitiskt ramverk: "en ny policyram för hållbara produkter".
- Satsningar på jobbskapande, innovation och potential som ryms inom sektorer såsom: batterier och fordon, Elektronik och IT, förpackningar, utfasning av plast, byggnader och byggnationer samt livsmedel.

Länkar till vidare information:

EU-kommissionens [pressmeddelande](#) om handlingsplanen för cirkulär ekonomi.

[Frågor och svar](#) kring handlingsplanen för cirkulär ekonomi.

[Faktablad](#) om initiativet.

Handlingsplanen i sin helhet kan läsas [här](#).

